

Powstanie listopadowe

Walki polsko-rosyjskie w latach 1830–1831

- granice państw w 1830 r.
- Królestwo Polskie
- Wielkie Księstwo Poznańskie
- Rzeczpospolita Krakowska
- granice Cesarstwa Rosyjskiego w 1830 r.
- kierunki działania głównych wojsk polskich
- kierunki działań innych oddziałów polskich
- kierunki działania głównych wojsk rosyjskich
- ▨ obszary objęte walką partyzancką
- ⊙ twierdze w rękach Polaków
- ⊗ ważniejsze zwycięskie bitwy wojsk polskich w 1831 r.
- ⊗ ważniejsze zwycięskie bitwy wojsk rosyjskich w 1831 r.
- ⊗ miejsca przekroczenia granicy i złożenia broni przez wojska polskie w 1831 r.

Bitwy powstania listopadowego

Data	Miejsce	Zwycięzca
14 II 1831 r.	Stoczek	Polacy
25 II 1831 r.	Grochów	nierozstrzygnięta
31 III 1831 r.	Wawer	Polacy
31 III 1831 r.	Dębe Wielkie	Polacy
10 IV 1831 r.	Iganie	Polacy
18–19 IV 1831 r.	Boremel	Polacy
26 V 1831 r.	Ostrołęka	Rosjanie
6–7 IX 1831 r.	Warszawa	Rosjanie

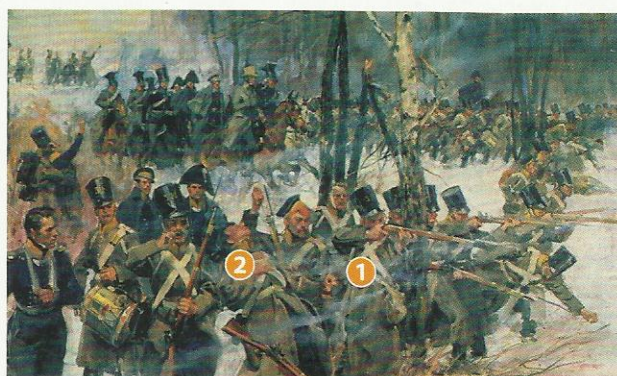
PRACA Z MAPĄ

- Określ, w którym miejscu wojska rosyjskie przekroczyły Wisłę, aby zaatakować Warszawę od zachodu.
- Wymień tereny poza Królestwem Polskim, na których toczyły się walki podczas powstania w latach 1830–1831.

na decyzję Dybicza o rezygnacji ze szturmu na Warszawę i wycofaniu się na wschód.

Walki wznowiono pod koniec marca, a inicjatywę przejęła strona polska. Plan kontrataku opracowany przez generała **Ignacego Prądzyńskiego** zaskoczył Rosjan i przyniósł zwycięstwo w kilku bitwach. Nie doprowadziło to jednak do rozbicia sił rosyjskich. Przełomowym momentem wojny była klęska Polaków w maju 1831 r. w **bitwie pod Ostrołęką**. Nowy dowódca sił rosyjskich, feldmarszałek **Iwan Paskiewicz**, postanowił zaatakować Warszawę od zachodniej, najsłabiej bronionej strony.

Rosjanie przeprawili się przez Wisłę i 6 września przystąpili do szturmu na stolicę. Bohaterski opór stawili wówczas obrońcy warszawskiej Woli, dowodzeni przez generała **Józefa Sowińskiego**. Ostatecznie miasto skapitulowało 8 września. Upadek Warszawy przyczynił się do chaosu i utraty ducha walki. Mimo zdecydowanej postawy młodych generałów, takich jak **Józef Bem** i **Ignacy Prądzyński**, głównodowodzący siłami polskimi zrezygnowali z dalszej walki.

Olszynka Grochowska to obraz Wojciecha Kossaka z 1886 r. Malarz uwiecznił na płótnie jedną z najkrwawszych bitew powstania listopadowego. Dzięki poświęceniu żołnierzy 4. Pułku Piechoty Liniowej, tzw. czwartaków ①, udało się powstrzymać natarcie Rosjan. W tle, ubrany po cywilnemu, widoczny jest generał Józef Chłopicki ②.

Ostatni dowódca armii Królestwa Polskiego generał **Maciej Rybiński** odmówił złożenia kapitulacji i na początku października wycofał się ze swoim wojskiem do Prus. 21 października jako ostatnia skapitulowała załoga Zamościa.